

VITAMARINA

MAANDBLAD GEWIJD AAN ZEE-AQUARISTIEK EN ZEE-BIOLOGIE

Redactie: BOB ENTROP

Uitgave: Stichting Biologia Maritima — Nederlands Instituut voor Zee-Aquaristiek en Zee-biologie
Administratie: Benoordenhoutseweg 5, Den Haag — Telefoon 0 70-243689 — Giro 606100

12e jaargang, no. 7

juli 1962

BESTAAT ER EEN SAMENHANG TUSSEN DE KLEUR VAN SCHELPE EN DE ONDERGROND
WAAROP ZIJ LEVEN ?

door Bob Entrop

Tijdens een verblijf in Treburden - een badplaats aan de noordkust van Bretagne westelijk van Perros Guirec - verzamelden wij aldaar voornamelijk mollusca. We waren doende om met het gezin een verkenningstocht te maken langs vele kleinere plaatsen langs de Bretonse kust om deze op hun vindplaatskwaliteiten te testen. Zo kwamen wij dus ook in Treburden terecht. Ik zal U geen beschrijving geven van de situatie ter plaatse. Het gebiedje dat we doorzochten leek bij hoogwater niet erg hoopvol, zoals dat zo vaak het geval is wanneer je bij vloed ergens aan de Bretonse kusten naar levende zeedieren gaat zoeken. Wij bleven daar echter anderhalve dag met de wagen staan en kregen dus ook de kans de rotsen, de spleten, de poeltjes en wat al niet meer te inspecteren.

Daarbij ontdekten we Ruwe Alikruiken, die veelvuldig voorkwamen op de plaats, waar we normaliter de Ruwe Alikruik verwachten en wel hoog op de rotsen. Deze rotsen hadden een crème-gelige kleur en een ruw, verweerd oppervlak. Je zou ze kaal hebben kunnen noemen wanneer niet de zeepokken (*Balanus balanoides*) in grote getalen kleur waren komen verlenen aan deze wat eentonige fauna van Ruwe Alikruiken.

Op deze rotsen - het waren enorme grote rotsblokken, die een hoger oprijzende rotsformatie aan de voet omzoomden - vielen de zeepokken door hun witte kleur natuurlijk heel sterk op. Dit was echter niet het geval met de Ruwe Alikruiken. Ze waren niet overmatig groot - de grootste exemplaren die ik verzamelde meten ongeveer 8 mm van de top tot aan de onderrand van de mondrand. Ik ontdekte ze bij toeval, toen ik even uitrustte van de klauterpartij en van het landschap ging zitten genieten.

Vele zijn echter kleiner. Wat was namelijk het geval. De Ruwe Alikruiken gingen door hun kleur bijna volledig op in de kleur van de rotsen. Ook zij waren geel-crème.

Ontdekte je de eerste, dan volgden spoedig meer exemplaren, maar de overeenkomst in kleur van schelp en rots was zo groot, dat je op het eerste gezicht geen alikruik ontdekte.

Overall in de nauwe spleetjes en holletjes van dit pokdalig uitziende gesteente zaten ze weggedoken. Naast de typische kleur vielen ook sterke spiraalribbels op, die zich over het gehele oppervlak voortzetten, maar wel het sterkst spraken op het midden van de laatste omgang. Enkele exemplaren vertoonden een zwak oranje kleurband, die aan de bovenkant van de windingen liep en op de laatste omgang over het midden. De meeste exemplaren waren echter zonder bandje en crème-geel.

(wordt vervolgd - pag. 57)

*
* *
*

EEN MALACOLOOG BEHOEFT NOOIT VAN HONGER OM TE KOMEN

Hollanders zijn van nature nogal viesneuzerig wanneer het om voedsel uit zee gaat. Zeker, ze zijn al sinds jaren gewend aan hun hollandse nieuwe, hun gebakken tong, verse zeeuwse mosselen en aan hun oesters met champagne, maar zet nu eens een ander zeedier rauw of in bereide toestand op tafel. Ze zullen er onderzoekend naar kijken, de wenkbrauwen fronsen en.... een uitvlucht verzinnen om er toch vooral maar niet de tanden in behoeven te zetten.

Wat de boer niet kent, eet hij niet.

Wanneer we in Nederland de weekdierenfauna op culinaire mogelijkheden doorvorsen zijn we natuurlijk gauw uitgepraat. Het zijn de oester en de mossel, de alikruik en hoogstens nog de wulk die als eetbaar gelden en gegeten worden!

Welk een geheel ander beeld biedt de franse tafel. Hier is het een grote verscheidenheid van schelpen die de dis siert. We menen dat de fransman van de veronderstelling uitgaat, dat wanneer een schol en een oester eetbaar zijn, ook alle andere vissen en weekdieren te consumeren zijn.

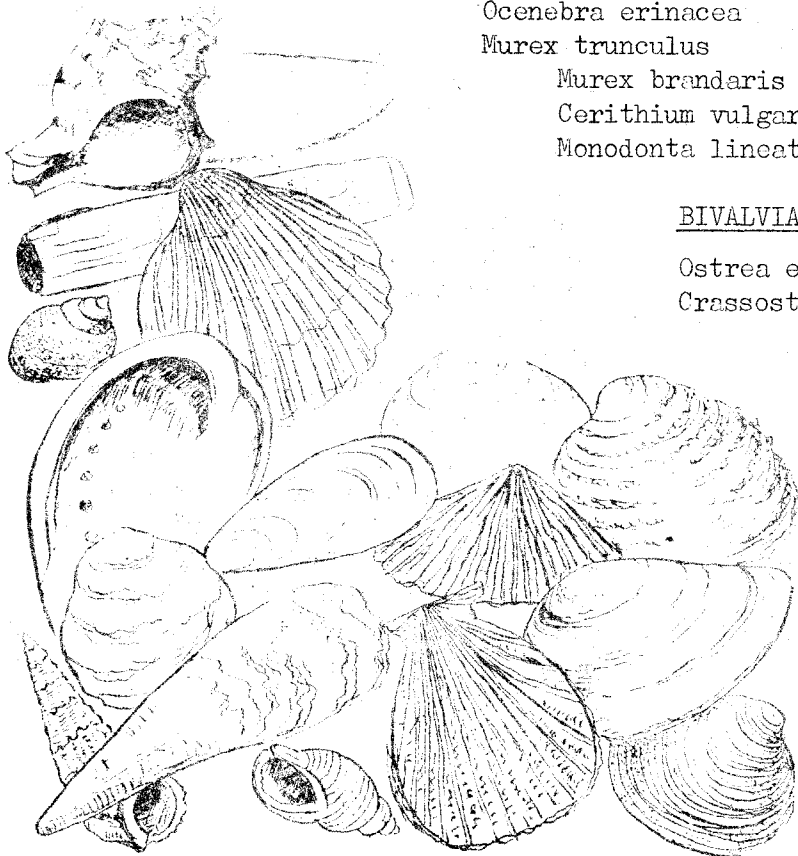
Ik zag eens op een tentoonstelling een uitstalling van schelpen in een vitrine die alle goed eetbaar zijn. In bijgaande figuur heb ik er een aantal van afgebeeld, maar tevens geef ik U hier de volledige lijst.

GASTROPODA - Buikpotigen

<i>Haliotis tuberculata</i>	-	Zeeoor
<i>Patella vulgata</i>	-	Hoedschelp
<i>Thais lapillus</i>	-	Purperslak
<i>Buccinum undatum</i>	-	Wulk
<i>Littorina littoralis</i>	-	Alikruik
<i>Ocenebra erinacea</i>	-	
<i>Murex trunculus</i>	-	
<i>Murex brandaris</i>	-	Brandhorenslak
<i>Cerithium vulgare</i>	-	
<i>Monodonta lineata</i>	-	Parelmoertophoren

BIVALVIA - Tweekleppigen

<i>Ostrea edulis</i>	-	oester
<i>Crassostrea angulata</i>	-	Portugese oester
<i>Mytilus edulis</i>	-	mossel
<i>Pecten maximus</i>	-	wijde mantel
<i>Pecten jacobaeus</i>	-	Jacobsmantel
<i>Chlamys varia</i>	-	
<i>Chlamys opercularis</i>	-	Bonte mantel
<i>Mya arenaria</i>	-	Strandgaper
<i>Mya truncata</i>	-	Afgeknotte gaper
<i>Cardium edule</i>	-	Eetbare hartschelp
<i>Cardium echinatum</i>	-	Gedoornde hartschelp
<i>Cardium aculeatum</i>	-	

Glycymeris glycymeris	-	Kamschelp
Venus gallina striatula	-	Venusschelp
Venus verrucosa	-	Wrattige venusschelp
Dosinia exoleta	-	Artemisschelp
Venerupis aurea	-	Tapijtschelp
Venerupis pullasta	-	
Pholas dactylus	-	Pholade
Lutraria lutraria	-	Ovale slijkschelp
Lutraria oblonga	-	
Donax vittatus	-	Zaagje
Scrobicularia plana	-	Platte slijkschelp
Mactra corallina	-	Grote Strandschelp
Lithodomus lithophaga	-	
Ensis siliqua	-	Tafelmesheft
Ensis ensis	-	Zwaardschede
Solen marginatus	-	Messchede
Pinna nobilis	-	Steekmossel

KOPPOTIGEN - INKTVISSEN (Cephalapoda)

Sepia officinalis	-	Tienarmige inktvis
Loligo vulgaris	-	Pijlinktvis
Octopus vulgaris	-	Achtarm

Als landslak was nog geëtaleerd *Helix pomatia* - Wijngaardslak en de tweeklep-
pige uit het zoete water *Unio pictorum* - Schildersmossel.

Probeer U ze allemaal eens op hun fijne smaak en/of aroma ?

Voorlopig zeg ik dan maar "eet smakelijk en niet de gauw de neus optrekken!"

B. Entrop.

*
* *
*

LEVENDE ZEEWIEREN EN ALGEN IN HET AQUARIUM

door A. Amir.

(vervolg van pagina 48)

De komst in het zeeaquarium

Een grote verandering betekent voor het wier de plaatsing in het aquarium.

Deze veranderingen zijn meestal van drieërlei aard:

1. De wieren komen uit zeewater in een ander fysisch-chemisch milieu
2. Ze vinden een totaal andere microflora en -fauna
3. De levensomstandigheden gevormd door licht, temperatuur en stroming zijn geheel anders.

Dat aquariumwater een soort geconserveerd zeewater is, wordt nog door weinigen geloofd. Vanaf het ogenblik, dat we het aquarium vulden, beginnen de veranderingen: de zuurgraad neemt toe, organisch materiaal hoopt zich op en op den duur verandert ook de onderlinge verhouding van de elementen, die de verschillende zouten vormen. En dan de sporenelementen !

De wieren, gewend aan een bepaalde voeding en een bepaald milieu zijn nu ineens in een geheel ander "bad" geplaatst. Er treden waarschijnlijk interne veranderingen in de wieren op, waarbij sommige soorten zich aanpassen, andere ten gronde gaan.

Het zijn volgens ons meer de veranderingen, die de wieren niet verdragen, dan een gebrek aan één of meer stoffen. Dit gebrek treedt waarschijnlijk niet zo

snel op.

Leerzaam is in dit verband het proefje, waarbij in een klein volglas bakje wat darmwier wordt gedaan. Men giet het bakje vol met (oud) aquariumwater en plaatst het geheel op een zeer zonnige plaats. Na enige weken is het bakje letterlijk dichtgegroeid met het prachtigste darmwier!

Wie gelooft in schone, vrijlevende zeewieren, moet maar eens gaan verzamelen in Bretagne of langs de kusten van de Middellandse Zee.

Hij zal spoedig ontdekken, dat de grotere bruinwieren (Laminariales), maar ook wieren als takwier en sponswier vaak dicht zijn begroeid met andere wiertjes of met een "aanslag". Soms is de begroeiing een maat voor de ouderdom van het wier, daarbij neemt deze begroeiing in dichtheid af, gerekend vanaf de aanhechtingsplaats tot de groeitoppen. Natuurlijk heeft elk organisme, dat zich op de wieren afzet een zekere tijd nodig om zich te ontwikkelen, toch is dit niet de belangrijkste verklaring. De celwanden van de meeste zeewieren bestaan uit twee lagen. (fig.2)

Eén permanente binnenlaag, bestaande uit cellulose is steeds bezig pectine af te scheiden. Dit (in water oplosbare) pectine vormt de buitenwand. Het water voert er steeds laagjes van mee, die door de binnenwand worden aangevuld.

Men kan zich voorstellen, dat vele aangehechte organismen en sporen op deze wijze weer worden verwijderd. Bovendien kan de celwand natuurlijke stoffen bevatten, die voor de belagers onaangenaam zijn. Het is een feit, dat in het aquarium vooral snelgroeïende wieren en jonge gedeelten vrij blijven van epiphyten (epi=op phytos=plant). Tijdens onze snorkeltochten in Bretagne meenden we af en toe hetzelfde te constateren.

Zo is darmwier en vooral slawier in de vrije natuur een zeer snelgroeïend wier. Microscopisch onderzoek van slawier uit zee geeft meestal een gaaf oppervlak te zien, terwijl darmwier vooral vlak bij de aanhechtingsplaats is begroeïd. Niet zodra plaatst men een lap slawier in het aquarium, of er komt in deze toestand een verandering. De groei van slawier staat meestal in het aquarium op slag stil, de kleur wordt donkerder (minder licht?) en spoedig is het oppervlak begroeïd door de in het aquarium voorkomende algen. Even suggestief is de waarneming, dat verschillende pruiken takwier in ons aquarium vrijbleven van begroeiing, zolang de wieren hard groeïden. Na een hittegolf van enkele dagen was de groei op vele plaatsen gestopt. Prompt zagen we in de weken die volgden een sterke aanwas van blauw-groene algen, juist op deze plaatsen.

Ook hebben we het gevoel, dat binnen een gemeenschap waarin één wier (b.v. vederwier) in grote massa's voorkomt, de kansen voor epiphyten gering zijn. Het is moeilijk, dit alles te begrijpen, temeer daar wij niet weten, wat de verschillende epiphyten doen.

Wanneer U de oppervlakte van een lap slawier vergelijkt met een weiland, dan is elke bacteriekolonie die zich daarop vestigt te vergelijken met een rokend vuurtje. Duizenden kolonies vormen, om bij ons beeld te blijven, een dicht rookgordijn, dat de atmosfeer verpest. Elke epiphyt geeft aan het milieu stoffen af. In een dicht woud van begroeïsels ontstaat zo een "microatmosfeer", die bij geringe waterstroming

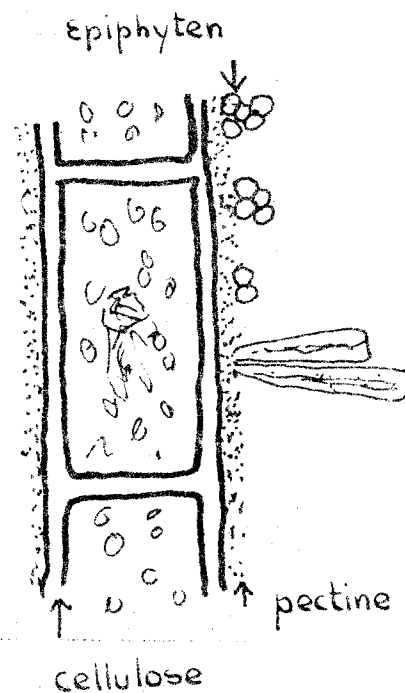
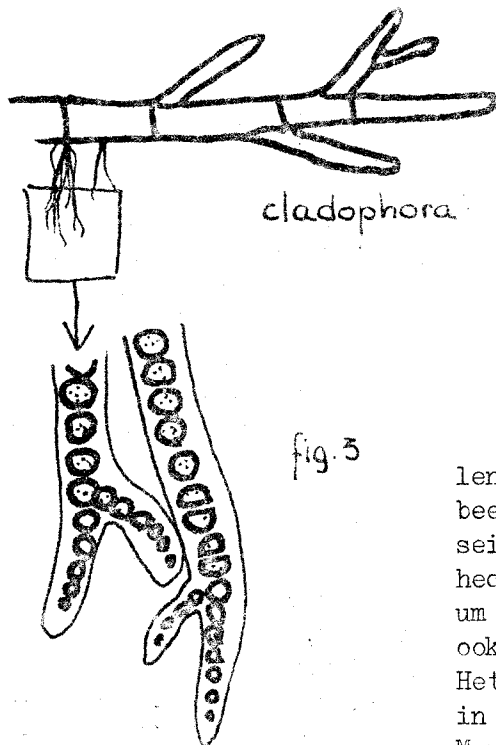

fig. 2

blijft hangen en ook voor de gastheerplant van belang moet zijn. Daarbij hebben we in ons aquarium voorbeelden gezien van een verbluffende selectiviteit. Op de struiken takwier (cladophora) en uitsluitend daarop, groeiden heel kleine paarsrode toefjes, dotjes haast, die bij microscopisch onderzoek werden gedetermineerd als *Goniotrichum cornu-cervi* (gonia = hoek, trichion=haartje, cervus=een hert, cornu=hoorn).

Deze toefjes (fig. 3) hebben we op andere wieren en op de rotsen aan de achterwand tevergeefs gezocht. Steeds als er een nieuwe struik takwier ontstond, kwamen daarop ook weer toefjes van genoemd roodwiertje te zitten. Hoe deze wieren hun gastheer vinden en waarop deze voorkeur berust, zijn dingen, waar we niet het flauwste vermoeden van hebben.

Wanneer we de microflora en -fauna uit het aquarium vergelijken met die van de IJmuidense pier of met die tussen de kribben in Hoek van Holland, dan vallen twee dingen op: Het aquarium geeft een totaal ander beeld en de variatie in zee is veel groter. Terwijl de seizoenen zich in zee ook weerspiegelen in de vastgehechte microwereld, zijn de schommelingen in het aquarium veel geringer. De verdeling van de organismen is ook anders.

Het behoeft geen betoog, dat de uit zee komende wieren in het aquarium worden belaagd door de vaste bewoners. Merkwaardig is, dat de oorspronkelijke epiphyten en microbewoners na enkele weken finaal zijn verdwenen. Wel

een teken, dat de omstandigheden in zee en in het aquarium sterk verschillen. Een deel van deze verschillen komen op rekening van de temperatuur, de aquariumverlichting en de waterstroming of het gebrek hieraan! Over deze zaken zult U in aparte artikelen nog het nodige horen.

Een veel gemaakte vergissing

Wie er op uittrekt om stoffering voor zijn aquarium te zoeken, zal over het algemeen proberen om mooie, volwassen zeewieren te vinden. Stenen, die dichtbegroeid zijn met forse wijdvertakte planten. In het aquarium geplaatst, leveren deze wieren een fantastisch mooie aanblik op. U moet er echter voor de toekomst niets van verwachten.

Tot voor kort namen we bij voorkeur de mooiste wieren mee, om in het aquarium te laten groeien. We deden dit ook in de tijd, dat de stenen en de wanden van ons aquarium rijkbegroeid waren met takwier, darmwier, vederwier en verschillende roodwieren.

Toch is het ons nooit gelukt om op deze manier de meegebrachte wieren (sponswier, Iers mos, slawier, buizenwier) aan het groeien te krijgen, hoewel er aanvankelijk nog wel iets van groei was te zien. Na een kortere of langere tijd was het wier "vervuild" en vervallen. Enkele ervaringen brachten ons echter op het spoor van een veel betere methode. De eerste ervaring deden we op met een stukje rots, gehaald van San Bartolomee aan de Italiaanse Riviera (april '59). Dit stuk steen was prachtig paars door het bekende kalkwier *Lithophyllum*, maar bovendien groeide aan een punt een prachtig struikje roodwier, een vuurrood, leerachtig, wat glibberig plantje, waarschijnlijk een *Odonthalia*-soort.

(wordt vervolgd)

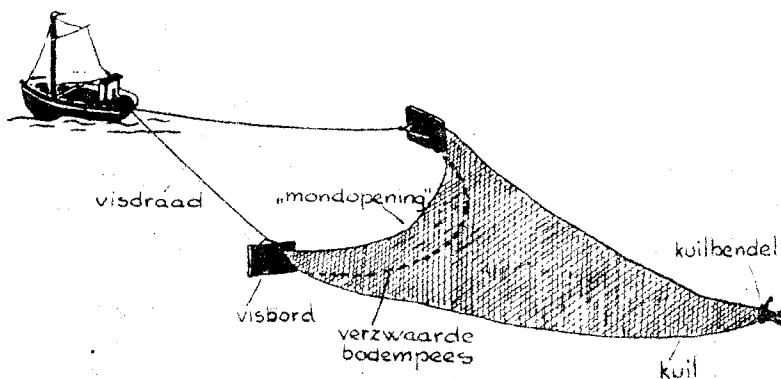
Wat het schrobnet op de zeebodem vindt....

Puffend en steunend ploegt de botter met zijn stompe neus door de golven. Op enkele honderden meters van de kust verwijderd trekt hij zijn baantjes.

Er waait een stevig briesje, dat de golven witkuift. Blanke zilvermeeuwen hangen rond de boot, krijsend en vechtend om alles wat als waardeloos materiaal over boord gaat.

De schipper staat in de kleine stuurhut en houdt de twee staalkabels, die via het achterdek een eindje achter de boot in het woelige kielzog verdwijnen, goed in de gaten.

Deze staalkabels, die door de vissers visdraden genoemd worden, zijn lijnen, waar-
aan het schrobnet bevestigd is. Het schrobnet, dat de vorm heeft van een puntzak,

wordt over de bodem van de zee gesleept en zal de in het zand verborgen zeedieren doen opschrikken en.... verschalken. Juist omdat er een verband bestaat tussen de vismethoden en de verblijfplaatsen van de verschillende soorten zeevissen is het wel goed om even de bouw en werkwijze van het schrobnet, waarmede dus alleen bodemdieren gevangen kunnen worden, te bekijken. Een eenvoudige schets zal één en ander wel voldoende verduidelijken.

Wanneer er geen speciale voorzieningen waren getroffen zou de puntzak zich natuurlijk sluiten, wanneer de boot begint te trekken. Deze voorzieningen zijn twee flinke houten schotten - de visborden - die ter weerszijde van de "mondopening" van het schrobnet bevestigd zijn en wel zo, dat de druk van het water ze zover mogelijk naar links en rechts dringt. De uiterste punt van het net, die kuil genoemd wordt, is niet dicht gebreed, maar wordt met een los touw dichtgebonden.

De verdere techniek van uitzetten en inhalen zal ik de lezer sparen, komt echter het net aan boord, dan wordt de zware kuil - wanneer er tenminste goed gevangen wordt - met de lier boven het dek gehesen, waarna één ruk aan het bindtouw voldoende is om de inhoud van de kuil op het dek uit te storten.

Hoewel we uit de vangsten van het schrobnet nog niets te weten kunnen komen van de levenswijze van de vissen op de zeebodem - al of niet verborgen in het zand - kan de rijke verscheidenheid van vissoorten ons wel een indruk geven welke dieren we als bodemvissen van de Noordzee mogen aanrekenen.

Wie iets meer te weten wil komen over de gedragingen van de vissen zoals het zich ingraven, het voedsel zoeken, de voortplanting en wat al niet meer, hij doet er goed aan eens een bezoek te brengen aan Artis of nog beter zelf een zee-aquarium in te richten, zodat hij dagelijks in staat is om de vissen in hun doen en laten te bespieden.

We zullen nu eens gaan kijken wat het net zo al van de bodem heeft opgeveegd, want de schipper heeft het sein voor halen gegeven.

Ons interesseert natuurlijk een trek met veel verschillende vissoorten. De vissers zien liever alleen mooie consumptievissen en kanjers van garnalen in hun net. Voor hen

(vervolg op pag. 56)

ONZE NADERENDE RUILBEURS EN TENTOONSTELLING

Wij verzoeken de leden die materialen voor onze schelpententoonstelling Kitsch en Kunst in bruikleen willen afstaan deze goed verpakt aan het adres van de redactie te willen opsturen. Daarbij zal het op prijs gesteld worden indien U elk voorwerp van Uw naam en adres voorziet. Tevens ontvangen wij graag enkele nadere gegevens omtrent het voorwerp zelf, zoals: plaats van herkomst, welk gebruik, ouderdom. Deze gegevens willen wij graag op verklarende tekstkaarten bij de voorwerpen in de vitrines vermelden.

Hartelijk dank aan die leden welke enkele voorwerpen voor de tentoonstelling willen afstaan. We kunnen echter nog wel meer gebruiken. Kijkt U ook nog eens rond. Het gaat dus om voorwerpen gemaakt van schelpen of gebruiksvoorwerpen, parelmoerverwerking, schelpenversiering enz. Wie heeft een ketting van schelpen (Nieuw Guinea of Afrika bijv.), bloemstukken van schelpen enz.

Graag zullen we zo snel mogelijk van U vernemen of U een steentje bij kunt dragen. U heeft toch ook de datum al genoteerd voor deze interessante beurs en tentoonstelling 6 en 7 OKTOBER a.s.!! in Den Haag!

*
* *

WAT DE VOLKSMOND - de vissersmond - ER VAN ZEGT....

Het artikel onder dezelfde titel in het juni-nummer van Vita Marina heeft een reactie ontvangen van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (Centrale Commissie voor Onderzoek van het Nederlandse Volkseigen, afdeling Dialectologie)

Deze afdeling Dialectologie heeft voor dit onderwerp veel belangstelling en is bereid hun medewerking toe te zeggen. Wij hopen na de vakantie contact met deze afdeling op te nemen, teneinde tot de uitwerking van verdere plannen te komen, die, naar wij hopen, tot een gunstig resultaat zullen leiden.

U hoort hier dus meer over. Indien U bereid bent om in de plaats Uwer inwoning onder de vissersbevolking dialectologische gegevens te verzamelen, kunt U zich bij de redactie reeds als medewerker melden. Zodra wij dan in overleg met de commissie van bovengenoemd instituut de vragenlijst zullen hebben samengesteld, kunnen wij U hierover berichten.

*
* *

Het Ned. Instituut voor Biol. Leermiddelen N.I.B.L. meldt:

dat weer een nieuwe zending kleine glasbuisjes voor het opbergen van schelpen van de fabriek ontvangen is, alsmede etiketten passend in luciferdoosjes.

Het eenvoudigst kunt U bestellen door per postwissel te bestellen:

Buisjes 45 x 16 mm met plastic stop f 5,50 per 100

Buisjes 40 x 13 mm met plastic stop f 5,50 per 100

Etiketten bedrukt met naam van de verzamelaar f 5,50 per 1000

Etiketten zonder uw eigen naam f 4,50 per 1000.

Benoordenhoutseweg 5, Den Haag,

Tel. 24.36.89.

*
* *

zijn - wat de bodemvissen betreft - alleen de platvissen van belang.

Wat is het een staartgeklapper en door elkaar gewriemel van al dat levende gedierte op het dek.

Vóór het sorteren op ondermaatse vis en waardeloos materiaal als krabben, zeesterren, schelpdieren e.d. een aanvang neemt, gaat eerst het net weer zo spoedig mogelijk overboord. Tijdens het trekken is er dan tijd genoeg voor over.

Wij zullen maar niet zo lang wachten en eerst die mooie schol daar maar eens letterlijk en figuurlijk bij de kop nemen.

De schol is wel de meest bekende platvis. Iedereen herkent hem direct aan de rood-oranje stippen op "de rug". "De rug" staat tussen aanhalingstekens, want het is de rug niet zoals we dadelijk nog wel zullen horen. Eerst willen we echter nog wat verder snuffelen in de vis- en krabbenberg. Krampachtig heen en weer zwaaiend wringt zich een pracht tong uit de massa naar voren, een laatste poging wagens om te ontsnappen.

Dit zal hem echter niet lukken, want dan moesten er geen rappe vissershanden zijn, die hem, hoe glad en glibberig ook, weten te pakken en hem naar een mand laten verhuizen. Zie je wel dat de bouw van de tong sterk verschilt van de schol? Was de schol breed, de tong is veel slanker, meer spoelvormig, de bek ook meer afgerond dan die van de schol. De rug- en de anaalvin omzomen de tong van de kop tot de staartwortel. Juist omdat de vorm van de tong zo spoelvormig is, treffen we hem in het net vaak zo aan, dat hij zijn kop en een gedeelte van het lichaam al een heel eind door de mazen heeft gewrongen. Nog eventjes en hij had misschien de kans gezien om aan de koekepan te ontsnappen.

Nu zijn er nog wel meer soorten tong zoals de Dwergtong en de Franse Tong, waarvan de laatste sporadisch in de Noordzee voorkomt, maar deze zullen we laten rusten. Kijk, kijk, zowaar nog een kleine Tarbot ook verschalkt. Zo vlak voor de kust treffen we alleen jonge exemplaren aan. De knapen tot 80 cm moeten we in dieper water zoeken. De Tarbot is ruw gezegd bijna cirkelrond, heeft een grote bek, een mooie waaiervormige staart en gelijk de meeste platvissen erg veranderlijk van kleur, afhankelijk van de bodemkleur waarop hij leeft. Als consumptievis wordt hij hoog gewaardeerd. Deze, die we nu hier op dek hebben is te klein voor de afslag en gaat daarom terug naar zijn familieleden in het ruime sop.

In het aquarium zijn de platvissen makkelijk te houden en buitengewoon aardig. Met golvende lichaams- en vinnenbewegingen fladderen zij door het water, om daarna als een zweefvliegtuig zeilend een keurige landing uit te voeren. Op de bodem aangeland vallen zij door hun schutkleur bijna niet meer op, maar voor alle zekerheid klappen zij zich - weer met hun vinnen - onder het zand. Daarbij blijven alleen de ogen vrij, want die moeten natuurlijk paraat blijven om bij onraad of prooi dadelijk te kunnen alarmeren. Leuk zoals zij met hun ogen kunnen draaien, ja ze zelfs als het ware op steeltjes kunnen zetten om zodoende de omgeving beter te kunnen afloeren. Een geheel artikel zou nog te klein zijn om alle platvissen de revue te laten passeren. We zouden nog moeten vertellen van het botje, dat tot diep in het binnenland zelfs aangetroffen is, een teken dus dat de bot het met het zoutgehalte niet zo nauw neemt, verder van de schaar, die weer iets van het botje weg heeft en tot de gewoonste vissen van onze kust gerekend moet worden. Dan nog de heilbot, die maar eventjes tot 2 meter kan worden. Een flink visje om tussen twee boterhammetjes als lunchpakket te dienen. Laten we echter toch nog even iets vertellen over de eigenaardige bouw van de platvissen, hun scheve bek, de ogen die van hun plaats schuiven en van een rugzijde die eigenlijk linkerzijde is.

(wordt vervolgd in het volgende nummer)